ཨེན་ཀེ་སི

ལུའུ་ཏེ་ཝེ་ཞི · ཧྥེར་པ་ཧ་དང་ཇར་མན་གྱི་
གནའ་གཞུང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མཇུག་འགྲིལ་བའི་ཆོལ།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

本书根据中共中央马克思、恩格斯、列宁、斯大林著作编译局翻译的、人民出版社1972年4月出版的汉文版本翻译出版。

དེབ་འདི་ནི་ཀྲུང་གུང་ཀྲུང་དབྱང་གི་མར་ཁེ་སི་དང་། ཨེན་ཀེ་སི། ལེ་ཉིན། སི་ཏ་ལིན་བཅས་ཀྱི་གསུང་རྩོམ་སྒྲིག་སྒྱུར་ཁང་གིས་བསྒྱུར་བ་དང་། མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་ 1972 ལོའི་ཟླ་ 4 པར་པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྒྱ་ཡིག་པར་གཞི་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བསྒྱུར་ནས་བསྐྲུན་པ་ཡིན།

FRIEDRICH ENGELS

LUDWIG FEUERBACH UND DER AUSGANG DER KLASSISCHEN DEUTSCHEN PHILOSOPHIE

ཨེན་ཀེ་སི

ལུའུ་ཏེ་ཧྲེ་ཞི•ཧྥེར་པ་ཧ་དང་ཛར་མན་གྱི་གནའ་གཞུང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མཇུག་འགྲིལ་བའི་ཚུལ།

*

ཀྲུང་དབྱང་མར་ལེའི་གསུང་རྩོམ་དང་མའོ་ཙེ་ཏུང་གི་
གསུང་རྩོམ་མི་རིགས་ཡིག་སྒྱུར་ཅུས་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ།
མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་བསྐྲུན་པ།
1980 ལོའི་ཟླ་ 4 པར་པར་གཞི་ 1 པོ་བསྒྲིགས་པ།
1980 ལོའི་ཟླ་ 4 པར་པེ་ཅིན་ལ་པར་ཐེངས་ 1 པོ་བརྒྱབ་པ།
དེབ་རེར་སྒོར་ཟུར་ 3 སྐར་ 2

ཡུའུ་དེ་ལེ་ཞི་ཧྲིར་པ་ཧ་དང་ཛར་མན་གྱི་གནའ་གཞུང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མཇུག་འགྲེལ་བའི་ཚུལ།[1]

1886 ལོའི་ལོ་འགོར་བྲིས་པ།

1886 ལོའི་《དུས་རབས་ གསར་པ》ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ཀྱི་དེབ་ 4 པ་དང་ 5 པའི་ཐོག་བཀོད་ཅིང་ 1888 ལོར་དེབ་ཀྲུང་པའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་སི་སྟུའུ་ཙ་ཐེ་ཏུ་དཔར་སྐྲུན་བྱས་པ།

མ་ཡིག་ནི་ཛར་ཡིག་ཡིན་པ།

རྒྱ་ཡིག་ནི《མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་ཀ

སིའི་གསུང་འབུམ》ཛར་ཡིག་དཔ

གཞིའི་བམ་པོ་ 21 པ་གཞིར་བཟུ

ནས་བསྒྱུར་པ།

1888 ལོའི་དེབ་རྒྱང་པའི་གླེང་གཞི།

མར་ཁེ་སིས《ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་མཐའ་དཔྱོད》(1859 ལོར་པོ་ཡིན་དབསྐྲུན་པ)ཅེས་པའི་གླེང་གཞིའི་ནང་གསུངས་དོན། 1845 ལོར་ངེད་གཉིས་ཀྱིས་ཕུའུ་ལུསེར་དུ"ང་ཚོའི་ལྟ་སྟངས"——གཙོ་བོ་མར་ཁེ་སིས་བསྒྲུབས་པའི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་བ་ཡིན་པ——"དང་ཇར་མན་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་བློའི་མ་ལག་གི་སྟངས་བར་གྱི་འགལ་བ་དེ་མཉམ་དུ་བརྟོན་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུ"ཐག་བཅད་པ་ཡིན། "དོན་དངོག་ང་ཚོའི་དེ་སྔའི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་དད་མོས་ལ་གཙང་བཤེར་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། བསམ་འདུན་དེ་ཧེ་ཀེར་རྗེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པར་དགག་པ་རྒྱག་པའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་གྲུབ་པ་རེད། ཐར་ཤོག་བརྒྱད་བགོས་མར་བཀོད་པའི་མ་ཟིན་དེབ་མཐུག་པོ་གཉིས་སྔ་ས་ནཝེ་སི་ཐེ་ཧྥ་ལི་ཡའི་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ལ་བསྐྱལ་ཡོད་ཅིང་། རྗེས་སུ་ང་ཚོར་བརྡ་ཐོ་འབྱོར་གསལྟར་ན་གནས་ཚུལ་གྱུར་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དཔར་དུ་སྐྲུན་ཐུབ་གི་མི་འདུག་ཟེར། ང་ཚོས་རང་ཉིཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་སྟེ་སོ་སོས་གནད་དོན་རྣམས་གསལ་པོར་ཤེས་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་་བསྒྲུབས་པས་ན་ང་ཚོས་མ་ཟིན་དེ་བྱི་བའི་སོས་དགག་པ་རྒྱག་རྒྱུར་འཇོག་འདོད་ཡོད"①།

དུས་དེ་ནས་བཟུང་། ལོ་བཞི་བཅུ་ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་ཚར་བ་དང་། མར་ཁེ་སིའང་གཤེགས་སོང་། ཁོང་དང་ང་གཉིས་སུ་ལའང་བརྗོད་གཞི་དེའི་ཐོག་བསྐྱར་ལོག་བྱེད་པའི་སྐབས་བྱུང་མེད། ང་ཚོ་དང་ཧེ་ཀེར་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར། ང་ཚོས་དེ་སྟོན་རྩོམ་ཡིག་ཤས་ཀྱི་ནང་དུ་གསལ་བཤད་བྱས་མོད། འོན་ཀྱང་རྩོམ་ཡིག་གང་ཞིག་གི་ནང་དུའང་གས

① 《མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་ཀེ་སིའི་གསུང་འབུམ》རྒྱ་ཡིག་པར་གཞིའི་བམ་པོ་ 13 པའི་ཤོག་ངོ་ 10 པར་གཟ
——རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་མཁན་གྱི་མཆན།

བཤད་ཆ་ཚང་ཞིང་གོ་རིམ་ལྡན་པ་ཞིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་མེད། དེ་མིན་ཧྲིར་པ་ཧར་མཚོན་ནས་བཤད་ན། གནད་དོན་འགའ་ཤས་ཀྱི་ཐད་ཁོ་ནི་ཧེ་ཀེར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་ང་ཚོའི་ལྟ་བའི་བར་གྱི་བར་མའི་ལྷུ་ཚིགས་ཤིག་ཡིན་རུང་། ང་ཚོས་ཁོར་ཁ་ཡ་གཏན་ནས་བྱེད་མ་མྱོང་།

དུས་སྐབས་དེའི་ནང་མར་ཁེ་སིའི་འཛིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་དེར་ཛར་མན་དང་ཡོ་རོབ་གླིང་གི་ས་མཚམས་ལས་འདས་ནས་རིག་གནས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་དར་བའི་འཛམ་གླིང་གི་སྐད་རིགས་ཚང་མའི་ནང་དུའང་ཚབ་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཡོད། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས། ཛར་མན་གྱི་གནའ་གཞུང་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་དང་ལྷག་པར་དུ་དབྱིན་ཇི་དང་སི་ཁན་ཏི་ན་ཕེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུ་འདས་ཟོག་བྱེད་རྒྱུའི་བཟོ་ལྟ་ཙུང་ཙམ་ཡོད། ཐ་ན་ཛར་མན་དུ་སློབ་གྲྭ་ཆེ་བ་ཁག་གི་ནང་དུ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མིང་གི་ཐོག་ནས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་བར་འདུམ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཟ་འཁྲོ་འཁྲུང་འཁྲོ་དེས། སུན་སྣང་བསྐུལ་ནས་མི་ཚང་མ་ཞེན་པ་ལོག་ཏུ་བཅུག་པ་འདྲ།

དེར་བརྟེན་ངའི་སེམས་ལ་ང་ཚོ་དང་ཧེ་ཀེར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་སྔ་ང་ཚོས་ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེ་གཞིར་བཟུང་བ་དང་ཡང་ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་དེ་ལས་ཁ་བྲལ་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཤིང་གོ་རིམ་ཡོད་པའི་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱུར་དགོས་པ་ཧ་ཅང་ཆེ་བ་ཞིག་འདུག་བསམས་པའི་འདོད་པ་ཇེ་ཆེ་ཇེ་ཆེར་བྱུང་བ་རེད། དེ་དང་འདྲ་བར་ངའི་སེམས་ལ་ང་ཚོ་ད་དུང་ཡིད་ཆེས་དང་སྙན་གྲགས་ཀྱི་བུ་ལོན་ཞིག་ཆད་ཡོད་བསམ་གི་འདུག དེ་གསལ་པོར་བཤད་ན་ང་ཚོའི་ཆར་དྲག་ལྷུང་འཚུབ་ལྟ་བུའི་དུས་སྐབས་དེར། ཧེ་ཀེར་རྗེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་པ་ཀུན་གྱིས་ང་ཚོར་བཏང་བའི་ཤུགས་རྐྱེན་ལས་ཧྲིར་པ་ཧས་ང་ཚོར་བཏང་བའི་ཤུགས་རྐྱེན་དེ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཐད་དེ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་རེད། དེར་བརྟེན《དུས་རབས་གསར་པ》ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ཀྱི་རྩོམ་སྒྲིག་པས་ང་ལ་ཏྲི་ཏ་ཁེས་ཧྲིར་པ་ཧའི་སྐོར་བཤད་པའི་དེབ་དེར[2] སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་ཅིག་བྲིས་ནས་དཔྱད་གཏམ་གཏོང་དགོས་ཞེས་སྐོད་དུས་ངས་དགའ་སྤྲོའི་ངང་ནས་དང་ལེན་བྱས་པ་ཡིན། ངའི་རྩོམ་ཡིག་དེ་དུས་དེབ་དེའི་1886 ལོའི་དེབ་ 4 པ་དང་ 5 པའི་ཐོག་བཀོད་ཡོད། ད་ལྟའི་པར་གཞི་འདི་ནི་དག་བཅོས་བྱས་པའི་དེབ་རྐྱང་པ་དེ་ཡིན།

མ་ཡིག་ནོར་གྷེ་ཁ་ཤས་དེ་པར་རྒྱག་རྒྱུར་མ་སྤྲོད་གོང་ལ་ངས་ཡང་བསྐྱར་ 1845
ནས་ 1846 ལོའི་བར་གྱི་མ་ཟིན་རྙིང་པ་དེ་བཙལ་ནས་སླར་ཡང་ཐེངས་གཅིག་བལྟས་པ་ཡི
དེའི་ནང་དུ་ཕྱིར་པ་ཧའི་སྐོར་གྱི་ལེའུ་གཅིག་ཕྲིས་ཚར་མེད། ཕྲིས་ཚར་བའི་སྐོར་དེ་ནི་ད
གཙོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟ་ཚུལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། འགྲེལ་བཤད་
ཐོག་ནས་སྐབས་དེར་དཔལ་འབྱོར་ལོ་རྒྱུས་ཐད་ལ་ང་ཚོར་ཤེས་ཡོན་ཏ་ཙང་ཉུང་བ་དེ་ཁོ་
མཚོན་པ་རེད། མ་ཡིག་རྙིང་པའི་ནང་དུ་ཕྱིར་པ་ཧའི་གཞུང་ལུགས་དེ་ཉིད་ལ་དགག་པ་བ
མེད་པས། མ་ཟིན་རྙིང་པ་དེ་ང་ཚོའི་ད་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་འདི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནའང་མར་ཁེ་སིའི་ཟིན་དེབ་རྙིང་པ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ངས་ཕྱིར་པ་ཧའི་སྐོར་གྱི་གནད་
བསྡུས་དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་རྙེད་པ་དེ་དེབ་འདིའི་ཟུར་བཀོད་དུ་བྱས་ཡོད། དེ་ནི་གོམ་
མདུན་སྤོས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུར་བྲེལ་འཚུབ་ངང་བྲིས་པའི་ཟིན་ཐོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་པ
རྒྱག་རྩིས་གཏན་ནས་མེད། འོན་ཀྱང་ཟིན་ཐོ་དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་གསར་པའི་ལྡན་
ཤེས་རབ་ཀྱི་སྨྱུ་གུ་ལྡན་པའི་ཡིག་ཆ་ཨང་དང་པོ་བྱས་ན་ཏ་ཙང་རྩ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

ཧྥུ་ལི་ཏེ་ལི་ཁྲི་ཨེན་ཀེ་ལིས

1888 ལོའི་ཟླ་ 2 པའི་ཚེས་ 21 ཉིན་ལུན་ཏུན་

1888 ལོར་སི་ཐུའུ་ཙ་ཐེ་རུ་པར་སྐྲུན་
བྱས་པའི《ལུའུ་ཏེ་ཧྲེ་ཞི•ཕྱིར་པ་ཧ···
དང་ཇར་མན་གྱི་གནའ་གཞུང་མཚན་
ཉིད་རིག་པའི་མཇུག་འགྲེལ་བའི་ཚུལ》
ཞེས་པའི་དེབ་དེའི་ཐོག་བཀོད་ཡོད་པ།

མ་ཡིག་ནི་ཇར་ཡིག་ཡིན་པ།
རྒྱ་ཡིག་ནི《མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་ཀེ
གསུང་འབུམ》ཇར་ཡིག་པར་གཞིའི
པོ་ 21 པ་གཞིར་བཟུང་ནས་བསྒྱུར་

ལུའུ་ཏེ་ཝེ་ཞི·ཧྥེར་པ་ཧ་དང་ཇར་མན་གྱི་གནའ་གཞུང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མཇུག་འགྲིལ་བའི་ཚུལ།

དང་པོ།

ང་ཚོའི་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་རྩོམ་འདིས①ང་ཚོ་དུས་སྐབས་ཤིག་ལ་བསྐྱར་ལོག་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། དུས་སྐབས་དེ་དུས་ཚོད་ཀྱི་ཐད་ནས་བཤད་ན་ང་ཚོ་དང་རྒྱང་ཐག་མི་རབས་གཅིག་ལས་ཕྱིན་མེད་ཀྱང་དེ་ཇར་མན་གྱི་ད་ལྟའི་མི་རབས་ཀྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན་དེ་འདྲའི་ཆ་རྒྱུས་མེད་ཅིང་། ཧ་ལམ་བར་ཐག་དུས་རབས་ཧྲིལ་པོ་གཅིག་སོང་བ་དང་འདྲ། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་གང་ལྟར་ཇར་མན་གྱིས་ 1848 ལོའི་གསར་བརྗེའི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་རེད། དེ་རྗེས་རང་རྒྱལ་དུ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་མཐའ་དག་ནི་ 1848 ལོའི་གསར་བརྗེའི་རྒྱུན་མཐུད་ཙམ་དང་། གསར་བརྗེའི་ཁ་ཆེམས་ལག་ལེན་བྱས་པ་ཙམ་ཞིག་རེད།

དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ཇར་མན་ལའང་། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཧྥ་རན་སི་དང་འདྲ་བར་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གསར་བརྗེ་དེས་ཆབ་སྲིད་སྒྱུར་བཅོས་ལ་སྔོ་ཁྲིད་བྱས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གསར་བརྗེ་དེ་གཉིས་ལ་བལྟས་ན་མི་མཐུན་པ་གང་འདྲ་ཞིག་མ་རེད་དམ། ཧྥ་རན་སི་པས་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཡོད་ཚད་དང་ཆོས་ཚོགས་ལ་མངོན་གསལ་གྱི་འཐབ་རྩོད་བྱས་པར་མ་ཟད། ཧྲག་པར་རྒྱལ་ཁབ་ལའང་མངོན་གསལ་གྱི་

---

① «Ludwig Feuerbach», von C. N. Starke. Dr. phil. —Stuttgart, Ferd.Encke, 1885 〔མཚན་ཉིད་རིག་པའི་པན་ཌི་ཏ·ཁ·ཉི·སི·ཏ·ཁེའི《ལུའུ་ཏེ་ཝེ་ཞི·ཧྥེར་པ་ཧ》ཞེས་པའི་1885 ལོའི་སི་ཐུའུ་ཙ་ཐེའི་ཧྥེ·ཨེན་ཁེ་དཔེ་ཁང་གི་པར་གཞི〕

འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་རེད། ཁོ་ཚོའི་རྩོམ་ཡིག་རྣམས་ཕྱི་རྒྱལ་ཏེ་ཏོ་ལན་དང་ཡང་ན་དབྱིན་ཇིར
པར་འདེབས་བྱེད་པར་སྐྱེལ་དགོས་གི་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་ཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དུས་རྟག་ཏུ་པ་ཏི
ཧྲི་བཙོན་ཁང་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་གི་ཡོད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཛར་མན་པ་ནི་ཅའོ་ཏྲོའུ
དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ན་གཞོན་ཚོར་བསྐོས་པའི་སློབ་དཔོན་རེད། ཁོ་ཚོའི་རྩོམ་ཡིག་ནི་ཚང
མས་ཁས་བླངས་པའི་སློབ་གཞི་ཡིན་ཞིང་། འཕེལ་རྒྱས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མཐའ་མའི་མ་ལག
སྟེ་ཧེ་ཀེར་གྱི་མ་ལག་དེ་ཐ་ན་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ཐོག་ཕུའུ་ལུའུ་སིའི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་''
ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་མཚན་ཉིད་རིག་པར་བསྟོས་པ་རེད། ཅའོ་ཏྲོའུ་དེ་ཚོའི་རྒྱབ་ངོས་དང་། ཁོ
ཚོའི་སྙིང་སྟུལ་དང་གོ་དཀའ་བའི་རྫོད་ཚིག་གི་རྒྱབ་ངོས་ཁོ་ཚོའི་ཁོབ་ཏོ་ཚ་མེད་གྲོ་མེད་ཀྱི་
སྐད་ཆ་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་གསར་བརྗེ་ཡོད་སྲིད་དམ། སྐབས་དེར་གསར་བརྗེའི་ཚབ་བྱེད
མཁན་རེད་བསམས་པའི་མི་སྟེ་རང་མོས་ཕྱོགས་ཁག་དེ་ཚོས་མགོ་རྙོག་པར་གྱུར་པའི་མཚན''
ཉིད་པ་དེ་རིགས་ལ་ངོ་རྒོལ་དྲག་པོ་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ། འོན་ཀྱང་སྲིད་གཞུང་དང་ཡང
ན་རང་མོས་ཕྱོགས་ཁག་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་མ་མཐོང་བའི་གནད་དོན་དེ་ཉུང་མཐར་ཡང་མི''
གཅིག་ཡོད་པ་དེས་ 1833 ལོར་མཐོང་ཡོད་ཅིང་། མི་དེ་ནི་ཧེང་ལི་ཞི·ཧའེ་ཉི་ཟེར་བ་དེ
རེད།3❶①

དཔེ་ཞིག་བཞག་ནས་བཤད་གི་ཡིན། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་བརྗོད་གཞི་གང་འདྲ་ཞིག
ཡིན་རུང་ཧེ་ཀེར་གྱི་སྐད་གྲགས་ཅན་གྱི་བརྗོད་གཞི་ནང་བཞིན་མིག་རྒྱང་ཐུང་བའི་སྲིད་གཞུང
གིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་དེ་དང་འདྲ་བའི་མིག་རྒྱང་ཐུང་བའི་རང་མོས་ཕྱོགས་ཁག་ཁོང་ཁྲོ
སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་མ་རེད། བརྗོད་གཞི་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཏེ།

“མངོན་སུམ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཚང་མ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན
ཕྱིན་ཚང་མ་མངོན་སུམ་ཞིག་རེད།”4

དེ་ནི་ད་ཡོད་ཐམས་ཅད་ལྷ་ན་མེད་པར་བསྒྱུར་ཏེ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཐོག་སྲིད་'''
དབང་སྒེར་གཅོད་ལམ་ལུགས་དང་། ཉེན་རྟོག་རྒྱལ་ཁབ། རྒྱལ་པོ་ཚང་གི་ཁྲིམས་འཛིན། དཔེ

① ཕུའུ་ལི་ཧྲན་ནུ་ཧོ་རྫུས་དེབ་འདིའི་ཨུ་ཡིག་གི་བསྒྱུར་དེབ་ལ་བྲིས་པའི་མཆན་འགྲེལ་ཚང་མ་ཀོང་ཡིག་ཨང
གྲངས(❶❷❸……)ལྟ་བུར་བྲིས་ཡོད། —རྒྱ་ཡིག་ཏུ་སྒྱུར་མཁན་གྱི་མཆན།

བ་དང་ཚགས་པར་ཞིབ་བཤེར་ལམ་ལུགས་བཅས་ཀྱི་དོན་དུ་སློན་འདུན་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་
་ཙང་གསལ་པོ་རེད། ཛྷུ་ལི་དེ་ལི་ཞི——ལྀ་ལེན་སྐྱི་ཕྲིང་གསུམ་པས་དེ་འདྲ་བསམ་གི་
ད་ལ་ཕོའི་འཁོར་དམངས་ཚོས་ཀྱང་དེ་འདྲ་བསམ་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་ཧེ་ཀེར་གྱིས་བལྟས་
། ད་ཡོད་ཅིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆ་རྐྱེན་གང་ཡང་མི་དགོས་པར་མངོན་སུམ་ཡང་ཡིན་པ་གཏན་
ས་མ་རེད། ཁོང་གིས་བལྟས་ན། མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་དུས་མཚུངས་སུ་ཐོག་མེད་ཀྱང་
ན་པ་དེར་གཏོགས་པ་ཞིག་རེད།

“མངོན་སུམ་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཁྲབ་གདལ་དུ་འགྲོ་བའི་གོ་རིམ་ནང་དུ་ཐོག་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་
་མངོན་གི་ཡོད་པ་རེད།”

ར་བརྟེན་ཁོང་གིས་སྲིད་གཞུང་གི་བྱེད་ཐབས——ཧེ་ཀེར་རང་གིས“དཔྱ་ཁྲལ་ལམ་ལུགས་•••
ག”དཔེར་བཞག་ཡོད། ——གང་ཞིག་ཡིན་རུང་ཚང་མ་ཆ་རྐྱེན་གང་ཡང་མི་དགོས་པར་
ངོན་སུམ་རེད་ཅེས་ཁས་ལེན་གཏན་ནས་བྱེད་གི་མེད།5 ཡིན་ནའང་ཐོག་མེད་ཀྱི་རིགས་
མས་མཐར་ཐུག་ཏུ་རང་ཉིད་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་མངོན་ཡོང་གི་རེད།
ར་བརྟེན་ཧེ་ཀེར་གྱི་བརྗོད་གཞི་དེ་སྐབས་དེའི་ཕྲུཙ་ལུཙ་ཧྲིའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་སྤྱོད་སྐབས་
འི་གོ་དོན་ནི་ཐོག་མེད་ཅིག་ཡིན་པའི་ཚད་དེའི་ནང་དུ་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ནི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་
ག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་མཐུན་ཞིག་ཡིན་པ་རེད་ཅེས་པ་དེ་ཙམ་རེད། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་
ལྟས་ན་དེ་གང་ལྟར་མ་རབས་ཡིན་པར་མ་ཟད་མ་རབས་ཞིག་ཡིན་རུང་དེ་ད་དུང་སྲུ་མཐུད་
ས་གནས་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ན། སྲིད་གཞུང་གི་མ་རབས་དེར་འཁོར་དམངས་ཀྱི་དེ་དང་
མཐུན་པའི་མ་རབས་ལ་བརྟེན་ནས་དག་སེལ་དང་གསལ་བཤད་བྱས་ཚོག་གི་རེད། སྐབས་དེའི་
ཙ་ལུཙ་ཧྲི་པ་ཁོ་ཚོར་ཡོད་དགོས་པའི་སྲིད་གཞུང་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།❷

ཡིན་ན་ཡང་ཧེ་ཀེར་གྱི་བསམ་འཆར་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་གྱི་རང་བཞིན་ནི་ཁོར་ཡུག་••
མས་ཅད་དང་དུས་རབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་ཤིག་དང་ཡང་ན་ཆབ་•
ད་ལམ་ལུགས་ཤིག་ལ་སྦྱར་ནས་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་རེད། དེ་ལས་དཔག་དཔག་
ག་སྔེ་ལུའོ་མ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ཟུར་འཐུད་བྱེད་
།ཁན་རོ་མ་བཙན་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་རེད། ཛྷ་རན་སིའི་གོང་མའི་ལམ་

ལུགས་དེ་ 1789 ལོར་སླེབས་དུས་དེ་འདྲ་མངོན་སུམ་པ་མིན་པ་ཞིག་ལ་གྱུར་པ་སྟེ་དེ་འདྲ་ལྡོག་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་ཚད་ཉམས་པ་དང་དེ་འདྲ་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་དབང་གིས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོས(ཧེ་ཀེར་གྱིས་ཐེངས་དེའི་གསར་བརྗེའི་སྐོར་སྐོད་སྐབས་དུས་ནམ་ཡིན་ཡང་དགའ་སྤྲོ་ཚད་མེད་བྱེད་གི་ཡོད་པ་རེད)དེ་རྩ་མེད་དུ་གཏོང་དགོས་བྱུང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་འདིར་གོང་མའི་ལམ་ལུགས་ནི་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་མིན་ཞིང་། གསར་བརྗེ་ནི་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་རེད། དེ་དང་འདྲ་བར་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་། དེ་སྔོན་གྱི་མངོན་སུམ་པའི་རིགས་ཡོད་ཚད་ཚང་མ་མངོན་སུམ་པ་མིན་པར་འགྱུར་ངེས་རེད་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྡོག་མེད་རང་བཞིན་དང་རང་ཉིད་གནས་པའི་དབང་ཆ། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་སོགས་ཚང་མ་ཉམས་པར་འགྱུར་ངེས་རེད། གསར་ཞིང་སྐྱེ་སྟོབས་ལྡན་པའི་མངོན་སུམ་པའི་རིགས་དེ་དར་ནས་ཉམས་རྒུད་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་མངོན་སུམ་པའི་རིགས་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་ངེས་རེད། ——གལ་ཏེ་རྙིང་པའི་རིགས་དེར་བློ་རིག་འཛོམས་པས་འགོག་རྒོལ་བྱེད་མི་དགོས་པར་འཕྲུལ་དུ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ན་ཞི་བའི་ངང་ནས་ཚབ་བྱེད་གི་རེད། གལ་ཏེ་རྙིང་པའི་རིགས་དེས་ལྡོག་མེད་རང་བཞིན་དེ་རིགས་ལ་འགོག་རྒོལ་བྱས་ན་དྲག་ཤུགས་བརྒྱུད་ནས་ཚབ་བྱེད་གི་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་སྟབས་ཧེ་ཀེར་གྱི་རྩོད་སྒྲུབ་རིག་པ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ཧེ་ཀེར་གྱི་བརྗོད་གཞི་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་རེད། མིའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱབ་ཁོངས་ནང་དུ་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་དུས་ཚོད་འདའ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚང་མ་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་འགྱུར་གི་རེད། དེར་བརྟེན་དེའི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་བཤད་ན་སྔ་ས་ནས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་གྱུར་པ་དང་། དང་ཐོག་ནས་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་ཡོད། མི་རྣམས་ཀྱི་ཀློད་པའི་ནང་དུ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་དེ་དང་ད་ཡོད་ཕྱི་ཚུལ་གྱི་མངོན་སུམ་པའི་བར་འགལ་བ་གང་འདྲ་ཡོད་རུང་། ཚང་མ་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ངེས་རེད། ཧེ་ཀེར་གྱི་བསམ་གཞིགས་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ངེས་སྲོལ་ཐམས་ཅད་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཚང་མ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་པའི་བརྗོད་གཞི་དེ་ད་ཡོད་ཅིག་ཡིན་ཕྱིན་ཚང་མ་མེད་པར་འགྱུར་འོས་པ་ཞིག་རེད①ཅེས་པའི་བརྗོད་གཞི་གཞན་འདི་འདྲར་

① འདིར་ཀོ་ཏེའི་སྒྲུ་གར《ཧྥུ་ཧྲི་ཏེ》ཞེས་པའི་པོ་ཏི་དང་པོའི་འཁྲབ་ཚན་གསུམ་པ(《ཧྥུ་ཧྲི་ཏེའི་དཔེ······ཁང》)ནང་གི་སྨི་ཧྥི་སི་ཐོ་ཕེ་ལི་སིས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་དུ་བཤུས་པ་རེད། ——རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་མཁན་གྱི་མཆན།

གྱུར་པ་རེད།

ཡིན་ན་ཡང་ཧེ་གེར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི(ང་ཚོས་འདིར་ཁང་ཏེ་རྒྱུན་ཆད་ཀྱི་ལས་འགལ་རྩོལ་བའི་ཡང་རྩེར་སོན་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེ་ཁོ་ན་ལས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་གི་མིན)དོན་སྙིང་ངོ་མ་དང་གསར་བརྗེའི་ངོ་བོ་ནི་དེས་མིའི་བསམ་གཞིགས་དང་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐའ་མཇུག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་བསམས་པའི་ལྟ་ཚུལ་དེ་གཏན་དུ་མཇུག་འགྲིལ་བ་དེར་ཐུག་ཡོད། མཚན་ཉིད་རིག་པས་ཤེས་དགོས་པའི་བདེན་དོན་ནི་ཧེ་གེར་གྱིས་བལྟས་ན་ཡོད་ཡོད་པ་དང་རྟེད་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་ཆུབ་པར་གློག་ནས་བརྟན་པོར་ངེས་དགོས་པའི་ལུང་ཚིག་ཁག་ཅིག་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ཅིང་། ད་ལྟ་བདེན་དོན་ནི་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དེ་ཉིད་ནང་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཚན་རིག་གི་དུས་ཡུན་རིང་པོའི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་ནང་དུ་ཡོད། ཚན་རིག་ནི་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་དུས་རིམ་ཅུང་ཟད་དམའ་བ་ནས་ཅུང་ཟད་མཐོ་བར་འཕེལ་གྱི་ཡོད་ཅིང་། ཇི་ཙམ་འཕེལ་ན་དེ་ཙམ་མཐོ་རུ་འགྲོ་མོད། ཡིན་ནའང་བསྒོམས་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན་རྙེད་པ་ཞེས་པ་བརྒྱུད་ནས་ཚད་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་ནམ་ཡང་སླེབས་མི་ཐུབ་པ་སྟེ་ཚད་དེར་སླེབས་ན་དེ་ནས་བཟུང་མདུན་དུ་གོམ་པ་གང་ཡང་སྤྲོད་མི་ཐུབ་པར་ཟུར་དུ་ལག་པ་ཕྱུ་ཐུང་ནང་ལ་བཅུག་ཅིང་དངངས་སྐྲག་སྐྱེ་བའི་ངང་དུ་ཐོབ་ཟིན་པའི་བསྒོམས་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན་དེར་བལྟས་ནས་ཧོན་ཐོར་ཏེ་སྡོད་རྒྱུ་ལས་བྱ་བ་གཞན་གང་ཡང་ལས་རྒྱུ་མེད། དེ་ནི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ནང་དུ་དེ་འདྲ་ཡིན་ལ་དེ་མིན་པའི་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་གང་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དང་ལག་ལེན་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ནང་དུའང་དེ་འདྲ་རེད། ལོ་རྒྱུས་ནི་ཤེས་རྟོགས་དང་འདྲ་བར་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཕྱུགས་རེའི་གནས་ཚུལ་དེ་བཟང་སོས་ལེགས་སོས་ཤིག་ཡིན་པར་ནམ་ཡང་བསྒྲུབ་གི་མེད་པ་རེད། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི"རྒྱལ་ཁབ"ནི་སྣང་བསམ་ཁོ་ནའི་ནང་དུ་མ་གཏོགས་གནས་མེད་པའི་རིགས་ཤིག་རེད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རིམ་པ་ལྟར་གཅིག་ཆབ་གཅིག་གིས་བྱས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་ཐམས་ཅད་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་རིམ་པ་དམའ་བ་ནས་མཐོ་བར་འཕེལ་བའི་རྫོགས་མཐའ་མེད་པའི་འཕེལ་རིམ་ནང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དུས་རིམ་ཁ་ཤས་ཙམ་རེད། དུས་རིམ་རེ་རེ་ཚང་མ་ནི་ལྡོག་མེད་ཤ་སྟག་རེད། དེར་

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.c

བརྟེན་དེ་བྱུང་བའི་དུས་རབས་དང་ཆ་རྐྱེན་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན་ཚང་མར་གནས་པའི་རྒྱུ་་་་
མཚན་ཡོད། ཡིན་ནའང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་ཁུལ་དུ་རིམ་བཞིན་འཕེལ་བའི་གསར་ཞིང་དེ་བས་
མཐོ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ལ་གཞིགས་ནས་བཤད་ན་དེ་ནི་དུས་ལས་ཡོལ་བ་ཞིག་དང་གནས་པའི་རྒྱུ་་་
མཚན་མེད་པར་གྱུར་པ་ཞིག་རེད། དེས་དེ་ལས་མཐོ་བའི་དུས་རིམ་ལ་གནས་ས་མི་སྟྲོད་
ཐབས་མེད་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་ལས་མཐོ་བའི་དུས་རིམ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་ཉམས་རྒུད་
དང་རྩ་མེད་དུ་འགྲོ་གི་རེད། འཕྱུར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱིས་བཟོ་ལས་ཆེན་པོ་དང་། འགྲན་
རྩོད། འཛམ་གླིང་ཚོང་ར་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་མི་རྣམས་ཀྱི་གོང་
བཀུར་ཐོབ་པའི་སྲ་བརྟན་ལམ་ལུགས་ཐམས་ཅད་ལག་ལེན་གྱི་ནང་དུ་མགོ་རྟིང་བསློགས་པ་་་
ནང་བཞིན་རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེས་མཐར་ཐུག་གི་བསྟོས་མེད་བདེན་དོན་དང་དེ་་
དང་མཐུན་པའི་མིའི་རིགས་ཀྱི་བསྟོས་མེད་ཀྱི་གནས་སྟངས་སྙོར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་ཚད་རྩིས་
མེད་དུ་བཏང་བ་རེད། དེའི་མདུན་དུ་མཐར་ཐུག་དང་། བསྟོས་མེད། བླ་ན་མེད་པ་བཅས་
ཀྱི་རིགས་གང་ཡང་གནས་མེད། དེས་བྱ་དངོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་
བསྟན་ཡོད། དེའི་མདུན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། མེད་པར་འགྱུར་བ། རྫོགས་མཐའ་མེད་པའི་སྒོ་
ནས་རིམ་པ་དམའ་བ་ནས་མཐོ་བར་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཕེལ་བ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མེད།
དེ་ཉིད་ཀྱང་འཕེལ་རིམ་འདི་བསམ་གཞིགས་བྱེད་བཞིན་པའི་ཀླད་པའི་ནང་བྱུང་བའི་སྣང་བ་་
ཙམ་ཞིག་རེད། དེ་ལའང་བག་འཁྲམ་གྱི་ཕྱོགས་ཏན་ཏན་ཡོད་པ་སྟེ་དེས་ཤེས་རྟོགས་དང་སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་དུས་རིམ་གང་ཡིན་རུང་རང་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་ཆ་རྐྱེན་གྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན་་
ཚང་མར་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་དེ་ཁས་བླངས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ཙམ་མ་གཏོགས་
གཞན་གང་ཡང་མེད། ལྟ་སྟངས་དེའི་བག་འཁྲམ་གྱི་རང་བཞིན་ནི་བསྟོས་བཅས་ཤིག་ཡིན་པ་
དང་། དེའི་གསར་བརྗེའི་ངོ་བོ་ནི་བསྟོས་མེད་ཅིག་རེད། ——དེ་ནི་རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་རིག་པས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟོས་མེད་ཀྱི་རིགས་ཉག་ཅིག་རེད།

འདིར་ང་ཚོས་ལྟ་སྟངས་དེ་རིགས་རང་བྱུང་ཚན་རིག་གི་ད་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་ཡོངས་
སུ་མཐུན་མིན་གྱི་གནད་དོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་དོན་མེད། རང་བྱུང་ཚན་རིག་གིས་སའི་
གོ་ལ་དེ་ཉིད་ནུབ་སྲིད་པའི་དུས་ཚོད་དང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གནས་ཐུབ་པའི་མཐའ་མའི་དུས་

ཚོད་གཏན་འཁེལ་ངེས་ཀྱི་མ་འོངས་སྔོན་བཤད་བྱས་ནས། མིའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཡར་འཕེལ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཡོད་པར་མ་ཟད། མར་ཉམས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཡང་ཡོད་པ་ཁས་བླངས་པ་རེད། གང་འདྲ་བྱས་ནའང་ད་ལྟ་ང་ཚོ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མར་ཉམས་པའི་ཁ་ཕྱོགས་འགྱུར་མཚམས་སུ་སླེབས་པར་རྒྱང་ཐག་ཧ་ཅང་རིང་བས་ང་ཚོས་ཀྱང་ཧེ་གེར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པར་སྐབས་དེར་རང་བྱུང་ཚན་རིག་གིས་ཉིན་རེའི་གྲོས་རིམ་ཐོག་གཏན་ནས་བརྗོད་མེད་པའི་གནད་དོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་པའི་རེ་འདུན་འདོན་མི་ཐུང་།

ཡིན་ན་ཡང་འདིར་ངེས་པར་དུ་སྟོན་དགོས་པ་ཞིག་ནི་ཧེ་གེར་གྱིས་གོང་གསལ་ལྟར་རྒྱུས་བཤད་གསལ་པོ་དེ་འདྲ་བྱས་མེད། དེ་ནི་ཁོང་གི་བྱེད་ཐབས་ལྟར་ན་ཐོབ་ངེས་ཡིན་པའི་སྟོམ་ཚིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲར་ནས་སྟོམ་ཚིག་འདི་འདྲའི་གསལ་པོ་བཞག་མེད། དེའི་ཡོང་རྐྱེན་ཧ་ཅང་ལས་སླ་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་ཁོང་གིས་**མ་ལག་**ཅིག་མི་འཛུགས་རང་འཛུགས་བྱུང་བ་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་བླང་བྱ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་མ་ལག་ནི་ངེས་པར་དུ་བཟློས་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད། དེར་བརྟེན་ཧེ་གེར་གྱིས་ལྷག་པར་དུ《གཏན་ཚིགས་རིག་པ》[6]ཡི་ནང་ཡུན་གནས་ཀྱི་བདེན་དོན་དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་དང་ཡང་ན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་**བརྒྱུད་རིམ་**དེ་ཉིད་རང་ཡིན་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མ་རེད་ཅེས་ནན་བཤད་དེ་འདྲ་བྱས་ཡོད་ནའང་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱུད་རིམ་དེ་ལ་མཇུག་སྡོམས་ས་ཞིག་མི་སྟེར་རང་སྟེར་ཡིན་པ་དེ་ཁོང་གིས་རྟོགས་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོང་གིས་གང་ལྟར་ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ཁོང་གི་མ་ལག་དེ་མཚམས་འཛོག་དགོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད། 《གཏན་ཚིགས་རིག་པ》ཡི་ནང་དུ་ཁོང་གིས་མཇུག་སྡོམས་ས་དེ་སྣང་ཡང་འགོ་འཛུགས་སར་བསྒྱུར་ཚོག་གི་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། འདིར་མཇུག་སྡོམས་ས་སྟེ་བཟློས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས——དེ་བཟློས་མེད་ཅིག་ཡིན་དགོས་དོན་ནི་ཁོང་གིས་འདུ་ཤེས་དེའི་སྐོར་གང་ཡང་བཤད་མི་ཐུབ་པ་དེ་བཟློས་མེད་ཅིག་ཡིན་པ་ཁོ་ནའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད། ——ཀྱིས་རང་ཉིད་རང་བྱུང་ཁམས་སུ"གཞན་འགྱུར"(གསལ་པོར་བཤད་ན་འཕོ་འགྱུར)བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། དེ་ནས་སེམས་ནང་སྟེ། བསམ་གཞིགས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་རང་ཉིད་སོ་སོའི་ཐོག་བསྐྱར་དུ་ལོག་གི་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད། འོན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མཇུག་རྫོགས་

སའི་ཐོག་ནས་འདི་ལྟར་འགོ་འཛུགས་སར་བསྐྱར་དུ་ལོག་དགོས་ན་འགྲོ་སའི་ལམ་གཅིག་ལས་མེད་པ་དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མཇུག་རྫོགས་ས་དེ་བསམ་ཚོད་འདི་ལྟར་བྱེད་པ་སྟེ་མཇུག་རྫོགས་ས་འདིར་མིའི་རིགས་ཀྱིས་བཟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དེ་རྫོགས་ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན་པར་མ་ཟད། བཟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྫོགས་རྒྱུ་དེ་ནི་ཧེ་གེར་གྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ནང་དུ་རྫོགས་ཟིན་པ་རེད་ཅེས་ཁུངས་བསྒྲགས་བྱེད་དགོས། ཡིན་ན་ཡང་དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཧེ་གེར་མ་ལག་གི་ལུང་ཚིག་ནང་དོན་ཡོངས་རྫོགས་བཟོས་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན་ཞིག་རེད་ཅེས་ཁུངས་བསྒྲགས་བྱས་པ་དེ་ལུང་ཚིག་གི་རིགས་ཐམས་ཅད་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཁོང་གི་རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་དང་འགལ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་འདྲ་བྱས་ན་གསར་བརྗེའི་ཕྱོགས་དེ་བག་འཁུམ་གྱི་ཤུགས་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་དབུགས་བཏུམ་དུ་བཏང་བ་རེད། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ཤེས་པ་ནི་དེ་འདྲ་རེད་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡང་དེ་འདྲ་རེད། མིའི་རིགས་ཀྱིས་ཧེ་གེར་བརྒྱུད་ནས་བཟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དེ་བསམ་བློར་འཁོར་བས་ན་ལག་ལེན་ནང་དུ་ཡང་བཟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་པར་འགྱུར་ཐུབ་པའི་ཚད་ལ་ཏན་ཏན་སླེབས་ཡོད་ཀྱི་རེད། དེར་བརྟེན་བཟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་རང་ཉིད་དང་དུས་རབས་གཅིག་པའི་མི་རྣམས་ལ་ལག་ལེན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རེ་འདུན་ཆེན་པོ་འདོན་དགོས་དོན་མེད། དེ་འདྲ་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོས《ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ》ཞེས་པ་མཇུག་འགྲིལ་མཚམས་སུ་ཤེས་པར། བཟོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དེ་ཧྥུ་ལི་ཏེ་ལི་ཞི——ཝེ་ལེན་རྐྱེ་ཕྲེང་གསུམ་པས་དེ་འདྲ་ངན་རེངས་ཡིན་ཞིང་གྲུབ་འབྲས་གང་ཡང་མེད་པར་ཁོའི་འཁོར་དམངས་ལ་ཁས་བླངས་པའི་རིམ་ལྡན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་གོང་མའི་སྲིད་དབང་ལམ་ལུགས་དེའི་ནང་མངོན་དུ་འགྱུར་ཐུབ། དེ་གསལ་པོར་བཤད་ན་སྐབས་དེའི་ཇར་མན་གྱི་འབྱོར་ཆུང་གྲལ་རིམ་གྱི་འབྲེལ་བར་མཐུན་པ་དང་། ཚད་ཡོད་ཅིང་ཞི་དུལ་གྱི་འབྱོར་ཡོད་གྲལ་རིམ་གྱི་གཞན་བརྒྱུད་དབང་སྒྱུར་དེའི་ནང་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་བྱེད་དགོས་པ་རེད། འདིར་ད་དུང་རྫོགས་བསམ་གྱི་ཐབས་ཤེས་སྤྱད་ནས་སྐྱ་དྲག་ནི་དགོས་ངེས་ཡིན་པ་དེ་ང་ཚོར་ར་སྤྲོད་བྱས་ཡོད།

དེར་བལྟས་ན་མ་ལག་གི་ནང་རོལ་གྱི་དགོས་མཁོ་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་མཐར་ཕྱིན་པའི་གསར་བརྗེའི་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ལས་ད་ཅང་ཞི་དུལ་གྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག་ཐོན་

པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་པ་དེ་གསལ་བཤད་ཏན་ཏན་བྱེད་ཐུབ་པ་མཐོང་ཐུབ། སྔོམ་ཚིག་དེའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་གཤམ་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་བཤད་མི་དགོས་པར་ཧེ་ཀེར་ནི་ཇར་མན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཁོ་དང་དུས་རབས་གཅིག་པའི་ཀོ་ཏེ་ཟེར་བ་དེ་དང་འདྲ་བར་ཐ་ཤལ་བའི་ལྷུང་ལོ་རིང་པོ་ཞིག་བྲུད་ཡོད། ཀོ་ཏེ་དང་ཧེ་ཀེར་ནི་རང་ཉིད་སོ་སོའི་ཁྲབ་ཁོངས་ནང་དུ་ཨོ་ལིན་ཕ་སི་རི་པོའི་སྟེང་གི་ཀྲུའུ་སི་ལྷ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་གཉིས་ཀས་ཇར་མན་གྱི་ཐ་ཤལ་བའི་དྲི་མ་བྲད་དེ་དོར་མེད།

ཡིན་ནའང་དེ་དག་ཚང་མས་ཧེ་ཀེར་གྱི་མ་ལག་དེར་སྔོན་མའི་མ་ལག་གང་ཞིག་གིས་ཀྱང་འགྲན་ཐབས་མེད་པའི་ཁྲབ་ཁོངས་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུས་ཡོད་པ་དེར་གནོད་མེད་པར་མ་ཟད། ཁྲབ་ཁོངས་དེའི་ནང་དུ་དེང་ད་ལྟ་ད་དུང་མི་རྣམས་ཧ་ལས་པའི་བསམ་བློ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་དར་སྤེལ་ཐུབ་ཡོད་པ་དེ་ལའང་གནོད་མེད་པ་རེད། སེམས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་རིག་པ(སེམས་ཀྱི་སྐྲུམ་སྐྱིང་རིག་པ་དང་སེམས་ཀྱི་གནའ་རབས་སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་དང་འདྲ་བའི་ཤེས་ཡོན་ཡང་ཟེར་ཚིག དེ་ནི་མི་སྐོར་གྱི་འདུ་ཤེས་འཕེལ་བའི་དུས་རིམ་སོ་སོར་བྱས་པའི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ཅིང་། དུས་རིམ་དེ་དག་ནི་མིའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུད་སྐྱོང་བའི་དུས་རིམ་སོ་སོའི་བསྡུས་རིས་ཤིག་ལ་བརྗིས་ཚིག)དང་། གཏན་ཚིགས་རིག་པ། རང་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་རིག་པ། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་བཅས་དང་། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་སོ་སོར་བཀར་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་། ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིག་པ། མཚན་ཉིད་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས། མཛེས་རྩལ་རིག་པ་སོགས་ལྟ་བུ——ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲབ་ཁོངས་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་ཚང་མའི་ནང་། ཧེ་ཀེར་གྱིས་ཁྲབ་ཁོངས་དེ་དག་གི་ནང་བརྒྱུས་པའི་འཕེལ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁུངས་སྣེ་དེ་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་བཙལ་བར་མ་ཟད། གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་བསྟན་ཡོད་པ་དང་། དུས་མཚུངས་སུ། ཁོང་ནི་གསར་གཏོད་བྱེད་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཕྱུག་པ་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཤེས་རྒྱ་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་མི་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་སྐབས་ཁོང་གིས་ཁྲབ་ཁོངས་ཚང་མའི་ནང་དུ་དུས་རབས་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་བཏོན་ཡོད། "མ་ལག"གི་དགོས་མཁོའི་རྐྱེན་གྱིས་ཁོང་འདིར་རྟག་པར་བཙན་ཤེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་སྒྲིག་གཞིར་སྐབས་

འཇུག་མི་ཞུ་རང་ཞུ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་བཤད་མ་དགོས་ལ་སྒྲིག་གཞི་དེ་དག་དབང་གིས་ཁོང་གི་ནུས་མེད་ཀྱི་དགྲ་བོ་ད་ལྟའང་སྐྲག་སྣང་སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅོར་དེ་འདྲ་རྒྱག་དགོས་བྱུང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་སྒྲིག་གཞི་དེ་དག་ནི་ཁོང་གི་འཛུགས་སའི་ཁང་ཆེན་གྱི་གཞི་སྒྲོམ་དང་ལས་ཁྲི་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། མི་རྣམས་དོན་མེད་དུ་དེ་དག་གི་མདུན་དུ་རང་སོར་མ་བཞུད་པར་ཁང་ཆེན་ནང་དུ་འཛུལ་བ་ཡིན་ན་ནོར་བུ་རྩ་ཆེན་གྲངས་མེད་མཐོང་ཐུབ་པ་དང་། ནོར་བུ་རྩ་ཆེན་དེ་དག་ནི་ད་ལྟ་ཡང་རིན་ཐང་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། མཚན་ཉིད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སར"ཨ་ལག"ནི་ཏག་ཏག་གནས་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རིགས་ཤིག་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། མ་ལག་ནི་མིའི་སེམས་ཀྱི་གཏན་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་སྟེ་འགལ་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་བའི་དགོས་མཁོ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང་འགལ་བ་ཐམས་ཅད་ཐེངས་གཅིག་ལ་ནམ་ཡང་སེལ་མི་ཐུབ། སེལ་ཐུབ་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་ང་ཚོ་བསྟོས་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན་ཞེས་པ་དེའི་ཐོག་ཏུ་སླེབས་ངེས་ཡིན་ལ་འཛམ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་མཇུག་འགྲིལ་གི་རེད། འོན་ཀྱང་ལོ་རྒྱུས་ལ་བྱ་བ་གང་ཡང་བྱེད་རྒྱུ་མེད་ཙང་། དེ་ངེས་པར་དུ་མུ་མཐུད་ནས་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་གི་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ཐག་གཅོད་ཐབས་མེད་པའི་འགལ་བ་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། མཚན་ཉིད་རིག་པར་ལས་འགན་དེ་འདྲ་བཏོན་པ་ནི་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག་ལ་མིའི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་མདུན་དུ་འགྲོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ནང་དུ་གཞི་ནས་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་ལས་ཀ་དེ་སྒྲུབ་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་པ་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ང་ཚོས་རྟོགས་ཡོད་པས་ན(ཤེས་རྟོགས་དེ་འདྲ་ཐོབ་པའི་ཐད་མཐར་གཏུགས་ནས་བཤད་ན་ང་ཚོར་ཧེ་གེར་ཁོང་ཉིད་ཀྱིས་རོགས་རམ་དེ་ལས་ཆེ་བ་བྱེད་མཁན་སུ་ཞིག་ཀྱང་མེད།) སྔོན་ཆད་གོ་བ་བླངས་པའི་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱང་མཇུག་འགྲིལ་བ་རེད། ང་ཚོས་འགྲོ་ལམ་དེ་བརྒྱུད་ན་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པར་མ་ཟད། མི་རྐྱང་པ་སུ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ཀྱང་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པའི"བསྟོས་མེད་ཀྱི་བདེན་དོན"དེ་ཟུར་དུ་གཡུགས་ནས་དོན་དངོས་ཁུངས་སྐྱེལ་གྱི་ཚན་རིག་དང་རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསམ་གཞིགས་སྤྱད་དེ་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་འབྲས་དེ་དག་སྙིང་བསྡུས་བྱེད་པའི་འགྲོ་ལམ་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་བསྟོས་བཅས་ཀྱི་བདེན་དོན་འཚོལ་དགོས། མདོར་ན་མཚན་ཉིད་རིག་པ་ནི་ཧེ་གེར་གྱི་སར་མཇུག་འགྲིལ་བ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་མ་ལག་ནང་དུ་

ཆེས་བརྗིད་ཉམས་ཆེ་བའི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཡོངས་རྫོགས་སྙིང་བསྡུས་བྱས་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིན་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཁོང་གིས(རང་རྟོགས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་རུང་)ང་ཚོར་མ་ལག་དེའི་མགོ་འཐོམས་སའི་ཕོ་བྲང་ལས་བྲལ་ཏེ་ཏན་ཏིག་གིས་འཛིག་རྟེན་ཤེས་རྟོགས་དངོས་གནས་བྱེད་ཐུབ་སར་སླེབ་རྒྱུའི་འགྲོ་ལམ་ཞིག་བསྟན་ཡོད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད།

མཚན་ཉིད་རིག་པའི་རོ་བཅུད་འཛོམས་པའི་ཇར་མན་གྱི་གནས་ཚུལ་ནང་དུ་ཧེ་གེར་གྱི་མ་ལག་དེའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཅི་འདྲ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་དེ་ནི་གོ་བ་ལེན་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔྱོད་སྐྱོད་ཐེངས་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལོ་བཅུ་ཕྲག་ཁ་ཤས་རིང་ལ་རྒྱུན་མཐུད་པར་མ་ཟད། ཧེ་གེར་སྐུ་གཤེགས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཏུ་མཚམས་གཏན་ནས་ཆད་མེད། དེ་ལས་ལྷག་སྟེ་ཏག་ཏག 1830 ལོ་ནས་ 1840 ལོའི་བར་གྱི་དུས་སྐབས་རིང"ཧེ་གེར་རིང་ལུགས"གཅིག་པུས་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་རྩེར་སླེབས་པའི་ཐོག་དེས་ཐ་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་དགྲ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་དབང་ཡང་ཚད་མི་འདྲ་བར་བཀུག་པ་དང་། ཏག་ཏག་དུས་སྐབས་དེའི་རིང་ཧེ་གེར་གྱི་ལྟ་བ་དེ་རང་རྟོགས་སམ་རང་རྟོགས་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཚན་རིག་སྣ་ཚོགས་ནང་ལ་འཕོར་ཆེན་ཐིམ་པ་དང་། ཐ་ན་གོ་བདེའི་སློག་དེབ་དང་ཉིན་རེའི་ཚགས་པར་ནང་དུའང་ཐིམ་པ་རེད། "སློབ་སྐྱོང་ལྡན་པའི་འདུ་ཤེས"དཀྱུས་མ་དེས་གོ་བདེའི་སློག་དེབ་དང་ཉིན་རེའི་ཚགས་པར་དེ་དག་གི་ནང་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་བློའི་དཔྱད་གཞི་ལེན་གི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་འཐབ་ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁ་དེ་ནི་ནང་ཁུལ་གྱི་འཐབ་རྩོད་ཅིག་གི་འགོ་ཚུགས་པ་ཙམ་རེད།

ང་ཚོས་མཐོང་ཡོད་པ་ལྟར་ཧེ་གེར་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱིས་ལག་ལེན་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བའི་ཏང་ཕའི་ཡི་ལྟ་བ་སྣ་ཚོགས་ཚང་མར་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་ས་ཞིག་བཞག་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་དེའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཇར་མན་ལ་ལག་ལེན་གྱི་དོན་སྙིང་ཡོད་པ་ནི་དང་ཐོག་ཕྱོགས་གཉིས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་དང་ཆབ་སྲིད་རེད། ཧེ་གེར་གྱི་**མ་ལག**ལ་ཡིད་འཇོག་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཁྲུབ་ཁོངས་དེ་གཉིས་ཀའི་ནང་ཏ་ཅང་བག་འཁུམ་ཅན་དུ་འགྱུར་སྲིད་པ་དང་། རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་**ཐབས་ཤེས**ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་རིགས་